

**Par priekšlikumu atcelt un atzīt par spēkā neesošu PSRS Tautas deputātu kongresa 1989. gada 24. decembra lēmumu „Par PSRS un Vācijas 1939. gada neuzbrukšanas līguma politisko un tiesisko novērtējumu”**

PSRS Tautas deputātu kongresa 1989. gada 24. decembra lēmumā Nr. 971-1 „Par PSRS un Vācijas 1939. gada neuzbrukšanas līguma politisko un tiesisko novērtējumu” ir iemiesota pārbūves laika politiku drosme un viedums; viņi centās atjaunot savas valsts godu, balstoties patiesībā, savas vēstures izpratnē un cieņā pret kaimiņvalstīm.

Šobrīd mēs ar bažām skatāmies uz Krievijas Federācijā iniciētajiem mēģinājumiem šos notikumus sagrozīt, paziņojot, ka tiks pieņemta jauna Molotova-Ribentropa pakta interpretācija, ar kuru 1989. gada lēmums tikšot atcelts un “atzīts par spēkā neesošu visā Krievijas Federācijas teritorijā”.

Deputāta A. Žuravļova priekšlikums par jauna federālā likuma pieņemšanu nekādā ziņā neietekmēs nosodījumu, kas tiek nepārprotami pausts attiecībā uz Molotova-Ribentropa pakta un tā slepeno protokolu – starptautisko tiesību izpratnē nelikumīgiem dokumentiem. Tāpat tas neietekmēs vēsturnieku sniegto vērtējumu. Taču šī iniciatīva tiks uztverta kā nožēlojams vēsturiskā revizionisma mēģinājums, kas tiek īstenots, noniecinot ar pakta slepeno protokolu ievadītās briesmīgās traģēdijas upuru pieminu.

Ar slepeno protokolu tika bruģēts ceļš uz pretlikumīga spēka lietošanu pret kaimiņvalstīm – neatkarības laupīšanu Lietuvai, Latvijai un Igaunijai, Polijas sadalīšanu starp Vāciju un Padomju Savienību, Padomju Savienības karu pret Somiju, Rumānijas teritoriālās neaizskaramības pārkāpšanu. Ar slepeno protokolu tika bruģēts ceļš uz Otro pasaules karu, kura rezultātā gāja bojā desmitiem miljonu dzīvību, tika izveidotas nacistu koncentrācijas nometnes un īstenots holokausts – viens no šausminošākajiem notikumiem cilvēces vēsturē. Šajā Eiropas daļā valstis zaudēja neatkarību un suverenitāti, savukārt to pilsoņiem gadu desmitiem ilgi tika liegtas pamata cilvēktiesības un pilsoniskās tiesības.

Ar ierosināto likumprojektu iecerētā totalitāra imperiālisma rehabilitācija ir vērtējama kā mēģinājums attaisnot tādu starptautisko attiecību veidošanu, kuras balstītos uz vardarbības un militārā spēka lietošanu pret mazākām kaimiņvalstīm, liedzot suverēnām valstīm vienlīdzīgu aizsardzību starptautisko tiesību sistēmā. Šāda nostāja ir īpaši bīstama kā centieni ne tikai attaisnot, bet pat atbalstīt Krievijas Federācijas pašreizējo politiku pret Ukrainu, Gruziju un Moldovu; ar to tiek pavērts ceļš uz turpmākiem starptautisko tiesību pārkāpumiem, kaimiņvalstu neatkarības un suverenitātes apdraudējumiem.

Mēs aicinām Krievijas Federācijas Valsts Domi un pārvaldi darīt visu, kas vien ir to spēkos, lai Krievija attiecībās ar tās kaimiņvalstīm balstītos uz starptautiskajām tiesībām, uz cieņu pret katras valsts suverenitāti un teritoriālo neaizskaramību, lai tiktu atjaunota paļāvība uz starptautiskajām tiesībām un mūsu pārstāvētajā Eiropas daļā atkal valdītu labas kaimiņattiecības. Ceļā uz to pirmais nepieciešamais solis būtu minētā likumdošanas priekšlikuma virzības apturēšana. Katras valsts vēsturē ir gan laimīgas, gan arī tādas

lappuses, kas pelnījušas nosodījumu. Mēs patiesi ceram, ka Krievijas Federācijas Valsts Domes deputāti tagad spēs rīkoties ne mazāk drosmīgi un viedi kā viņu priekšgājēji 1989. gadā.

**Zbignevs Rau**

Polijas Republikas Seima

Ārlietu komisijas priekšsēdētājs

**Jozss Bernatonis**

Lietuvas Republikas Seima

Ārlietu komisijas priekšsēdētājs

**Rihards Kols**

Latvijas Republikas Saeimas

Ārlietu komisijas priekšsēdētājs

**Enns Ēsmā**

Igaunijas Republikas Rīgikogu

Ārlietu komisijas priekšsēdētājs